

VOETLICHT

EEN NIEUW BOEK, EEN PAS VERWORVEN PROJECT, EEN BELANGRIJKE BENOEMING...
SOCIOLOGIE MAGAZINE BRENGT HET VOOR HET VOETLICHT.

“Iedereen

HEEFT EEN ROL IN HET BESTRIJDEN VAN PESTEN”

OP 15 OKTOBER HOUDT **RENÉ VEENSTRA** (RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN) ZIJN ORATIE OVER DE ROL VAN GROEPSPROCESSEN IN HET SOCIALE GEDRAG VAN JONGEREN. ZIJN ONDERZOEK RICHT ZICH OP DE ONTWIKKELING VAN PROSOCIAAL EN ANTISOCIAAL GEDRAG, VRIENDSCHAPSRELATIES, NETWERKEN EN PESTEN.

tekst: JESSICA NOOJ beeld: REYER BOXEM

WAT ZIJN DE SPEERPUNTEN VAN UW onderzoek? “Ik doe veel verschillend onderzoek naar pro- en antisociaal gedrag van jongeren. De rode draad in mijn onderzoek is hoe de context jongeren beïnvloedt in hun gedrag, vooral de groep waarvan ze deel uitmaken. Vragen die ik stel zijn bijvoorbeeld: waarom is de norm in de ene klas spijbelen en in de andere klas het behalen van hoge prestaties? Hoe komen deze groepsnormen tot stand en welke processen spelen hierbij een rol? Hoe verklaart dit het gedrag van het individu? Ik vind het fascinerend om te onderzoeken hoe groepsprocessen met individueel gedrag samenhangen en hoe dat zich ontwikkelt over de tijd heen.”

U werd recentelijk gevraagd om advies te geven over het nationale anti-pestbeleid. Wat was uw advies? “Ik doe nu bijna tien jaar onderzoek naar pesten, niet alleen in Nederland maar ook in Finland. Daardoor word ik steeds vaker gezien als deskundige en mocht ik de staatssecretaris in zijn plannen adviseren. In mijn advies heb ik de nadruk gelegd om niet alleen in te zetten op pesten, maar ook op het gehele proces dat hierachter zit. Het evalueren van de effectiviteit van een programma als KiVa, dat wij nu in Nederland introduceren, is ook een belangrijk aspect geweest.”

Wat is het verschil tussen deze Finse aanpak en hoe we tot nu toe in Nederland tegen pesten hebben aangekeken? “Scholen reageren vaak vooral op incidenten, gedrag dat al zichtbaar uit de hand is gelopen. Met KiVa staan wij voor een cultuurverandering. Leerkrachten moeten goed voorbereid zijn om pestgedrag te



signaleren en middelen hebben om hier adequaat op te reageren. De nadruk ligt op preventie en het kijken naar de groep als geheel. En niet alleen naar de dader en het slachtoffer. Pesten is geen incidenteel gedrag van kinderen, maar vaak strategisch gedrag om een positie te verwerven binnen de groep. Vandaar dat de oplossing ook vanuit de groep moet komen.”

Wat is de rol van volwassenen in uw onderzoek? “Mijn leerstoel heet *Sociale ontwikkeling* en ik heb met opzet daar niet achter gezet: van jongeren. Ook al gaat veel van mijn onderzoek daar natuurlijk over. Alleen: de jongere generatie staat minder op zichzelf dan vaak wordt aangenomen. Ook in bejaardentehuizen en bedrijven wordt immers gepest. In de toekomst ligt er zeker een kans om eveneens naar volwassenen te kijken. Daarvoor krijg ik dan ook geregeld verzoeken binnen.”

Waar haalt u de meeste energie uit in uw werk? “Een jaar of zeven geleden heb ik bedacht om wekelijks samen te komen met alle onderzoekers uit mijn onderzoekslijn. Op die bijeenkomsten bespreken we altijd een paper. Eigen werk, maar ook papers die zijn ingediend bij het Journal of Research on Adolescence, een tijdschrift waarvan ik redacteur ben. Zo reflecteren we op elkaars werk en volgen we ook recente ontwikkelingen. Die bijeenkomsten vind ik leuk en leerzaam. Niet alleen de kennisuitwisseling, maar ook de sociale aspecten maken dat ik mijn werk met veel plezier doe.” X